

[Statsministeren.]

lertid tjene til at bestyrke os i overbevisningen om, at USA til fulde er sig sit dybt alvorlige ansvar bevidst. De pågældende forlydender hidrører fra en artikel i New York Times af 21. november 1965, hvori det bl. a. hed, at amerikanske atomvåben tildelt forsvaret af Vesteuropa ikke blot holdtes i særlige depoter, men i mere end 6 år i hemmelighed har været monteret på fly og raketter tilhørende forbundsrepublikken Tyskland og andre NATO-lande. Skønt USA's præsident ifølge artiklen i almindelighed var blevet holdt orienteret om ordningen, havde han til tider været uden kendskab til de særlige arrangementer, der var blevet truffet mellem det amerikanske forsvarsministerium og NATO-allierede. Så vidt New York Times.

Det hed endvidere i artiklen, at disse aftaler ikke altid havde været tilstrækkelige til at sikre en dækkende kontrol med de pågældende atomvåben, selv om der inden for de seneste år var truffet fulgyldige kontrolarrangementer med hensyn til at hindre de pågældende våbens brug uden amerikansk samtykke.

I anledning af denne artikel udsendte Det hvide Hus den 22. november d. å. en erklæring, hvori fastslås, at præsident Johnson altid har haft fuldt kendskab til de indgåede kontrolaftaler, og at de eksisterende arrangementer udelukkede enhver risiko for, at amerikanske atomvåben såvel i USA som i Europa skulle kunne anvendes uden præsidentens udtrykkelige bemyndigelse. Det amerikanske forsvarsministerium meddelte samme dag, at jagerbombere fra 9 NATO-lande var armeret med amerikanske atomvåben. Den amerikanske kontrol over de pågældende våben opretholdes ved, som det hedder, fysiske, mekaniske og elektromekaniske midler.

Det fremsatte ønske om en redegørelse giver mig anledning til i korthed at opridse baggrunden for placeringen af amerikanske atomvåben i andre NATO-lande. Som det vil erindres, besluttede NATO-rådet på sit møde i december 1957 under indtryk af de tekniske fremskridt, som Sovjetunionen havde gjort med hensyn til langtrækkende raketvåben, og som truede med at ændre magtbalancen, at der på de europæiske NATO-landes territorier kunne oprettes

lagre af atomammuniton, som straks ville være til rådighed for alliancens forsvar i en nødsituation. Om anbringelsen af disse lagre og om ordninger for deres anvendelse ville der, hed det i communiquéet fra mødet, blive truffet beslutning i overensstemmelse med NATOs forsvarsplaner og i forståelse med de implicerede lande. Dette skulle ske ifølge arrangementer og aftaler, som skulle træffes mellem de interesserede landes regeringer.

Danmark og Norge tiltrådte disse beslutninger, men tog forbehold over for placering af atomammuniton på deres territorium. I sin redegørelse over for folketinget den 21. januar 1958 udtalte daværende stats- og udenrigsminister H. C. Hansen om baggrunden for den danske beslutning bl. a. følgende:

„Jeg vil gerne betone, at når regeringen under de nuværende forudsætninger ikke har ment at burde modtage noget tilbud om atomammuniton . . . , er dette ikke udtryk for mistillid til vore store allierede inden for NATO. Vi har hele tiden følt os overbevist om, at de moderne våben, hvor de end stationeres på vestligt område, ikke vil blive misbrugt til angreb fra vestens side, og denne vor overbevisning er ingenlunde rokket. Vort nej må ses på baggrund af Danmarks geografiske beliggenhed.“

Det var citatet af H. C. Hansens redegørelse her for det høje ting. Jeg vil gerne her indskyde, at hvad daværende stats- og udenrigsminister H. C. Hansen dengang gav udtryk for, efter regeringens opfattelse stadig har gyldighed.

I de følgende år afsluttede USA aftaler med en række europæiske lande. Disse aftaler omfattede for det første stationering af mellemdistanceraketter. Aftaler herom blev indgået med Storbritannien, Italien og Tyrkiet. De i henhold til disse aftaler opstillede raketbatterier er blevet nedlagt for et par år siden. Deres væsentligste funktion var at opveje den forskydning, man frygtede var ved at finde sted i magtbalancen, men efter at USA selv har fået interkontinentale raketter og har bygget et betydeligt antal atom-ubåde skønnes der ikke længere at være behov for disse raketbatterier.

For det andet blev der truffet aftaler